

Evropska
komisija

Razvoj znanj in spretnosti za trg dela

Sklepi iz Rige
Evropsko sodelovanje v poklicnem
izobraževanju in usposabljanju
2015–2020

Za dejavno sodelovanje na evropskem trgu dela danes in v prihodnje so potrebna visokokakovostna znanja in spretnosti. Posodobitev poklicnega izobraževanja in usposabljanja (PIU) bo ljudem omogočila, da bodo s pomočjo prožnih učnih poti vse življenje razvijali ustrezna znanja in spretnosti.

V hitro spreminjajočem se svetovnem gospodarstvu bosta skrb za znanja in spretnosti ter njihova koristna uporaba v veliki meri vplivali na to, ali bomo zmožni spodbujati inovacije in rast ter obdržati svoj socialni model. Evropa mora svoje državljane opremiti z ustreznimi znanji in spretnostmi, da bodo lahko dejavno sodelovali na trgu dela in v družbi. Namen programa za nova znanja in spretnosti za Evropo je, da na ravni EU pomaga usmerjati razpravo o tej politiki in da državam članicam predlaga konkretna področja, na katerih lahko ukrepajo in sodelujejo.

Kar se tiče znanj in spretnosti za trg dela, ima poklicno izobraževanje in usposabljanje (PIU) še poseben pomen. Napovedi v številnih državah članicah namreč kažejo, da bo v prihodnosti primanjkovalo ljudi s kvalifikacijami PIU. Kljub temu je začetno PIU za preveč mladih in njihovih staršev še vedno druga izbira, poleg tega ima le malo delavcev priložnost, da nadalje razvijajo svoja znanja in spretnosti. PIU lahko postane privlačnejše samo, če bodo ljudje zaupali njegovim rezultatom in če bo učencem nudilo več priložnosti za pridobivanje delovnih izkušenj in prakso v tujini. Udeležencem programov PIU bi morali priznati pridobljena znanja in spretnosti, tisti, ki pridobijo kvalifikacije PIU, pa bi morali imeti možnost napredovanja na višje ravni izobraževanja ali usposabljanja. Za to pa je potrebno tesno sodelovanje s podjetji, visokim šolstvom in raziskovalno sfero.

5

Sklepi iz Rige: ciljev za boljše PIU

V okviru kopenhavskega procesa so se 20. junija 2015 v Rigi sestali ministri, odgovorni za razvoj poklicnih znanj in spretnosti, iz vseh držav članic EU, držav kandidatk za članstvo v EU in držav EGP, evropski socialni partnerji (ETUC, Businessseurope, UEAPME, CEEP) ter Evropska komisija. Skupaj so sprejeli sklepe iz Rige, v katerih so opredelili „pet srednjeročnih ciljev za PIU“. Ti ključni cilji tvorijo osnovo programa za posodobitev PIU v obdobju 2015–2020.

1

Spodbujanje učenja na delovnem mestu v vseh oblikah, s posebnim poudarkom na vajeništvu, z vključevanjem socialnih partnerjev, podjetij, zbornic ter ponudnikov PIU, pa tudi s spodbujanjem inovativnosti in podjetništva

Učenje na delovnem mestu se je izkazalo kot zelo učinkovito pri razvoju znanj in spretnosti, potrebnih na trgu dela, vključno z mehкими veščinami ter znanji in spretnostmi, ki jih je mogoče uporabiti v različnih delovnih okoljih. Kljub temu se le 25 % udeležencev začetnega PIU vključi v programe učenja na delovnem mestu. Obstaja pa jasna potreba po več kakovostnih programih vajeništva in učenja na delovnem mestu. Zato je treba vzpostaviti partnerstva med ustanovami za izobraževanje in usposabljanje ter podjetji in organizacijami na trgu

Evropska koalicija za vajeništva povezuje javnost in zasebne zainteresirane strani, da bi se izboljšali kakovost, ponudba in ugled vajeništva v Evropi.
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1147&langId=sl>

Evropski pakt za mlade podpira zaposljivost mladih prek partnerstev med ustreznimi javnimi in zasebnimi zainteresiranimi stranmi.
<http://www.csreurope.org/pactforyouth>

dela. Tvrstna partnerstva spodbujata Evropska koalicija za vajeništva in Evropski pakt za mlade.

2

Nadaljnji razvoj mehanizmov za zagotavljanje kakovosti PIU v skladu s priporočili evropskega referenčnega okvira za zagotavljanje kakovosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja (EQAVET) ter vzpostavitev neprekinjenih krogov obveščanja in povratnih informacij v sistemih začetnega (I-VET) in nadaljnega (C-VET) poklicnega izobraževanja in usposabljanja na podlagi učnih rezultatov kot del sistemov zagotavljanja kakovosti

Delodajalci iz vseh držav in sektorjev se morajo zanesti na to, da so delavci zares pridobili znanja in spretnosti, ki jih izkazujejo njihove kvalifikacije. Kakovost je zato potrebna na vseh stopnjah PIU – pri zasnovi, učenju, ocenjevanju, potrjevanju in izdaji spričeval –, da se zagotovijo dobri rezultati tako na področju začetnega

4

Dodatno spodbujanje ključnih kompetenc v učnih načrtih za PIU ter zagotavljanje učinkovitejših možnosti za pridobitev ali razvoj navedenih znanj in spretnosti prek začetnega (I-VET) in nadaljnega (C-VET) poklicnega izobraževanja in usposabljanja

Vsak posameznik bi moral ob zaključku obveznega izobraževanja in usposabljanja pridobiti temeljni sklop znanj in spretnosti v skladu z osmimi ključnimi kompetencami za vseživljenjsko učenje. Te predstavljajo osnovo za nadaljnje učenje ter dejavno življenje v današnji družbi in na današnjem trgu dela. Zagotoviti je treba, da vsi, ki zaključijo začetne programe PIU, poleg specifičnih poklicnih znanj in spretnosti razvijejo tudi vse ključne kompetence, vključno z digitalno pismenostjo ter znanji in spretnostmi za podjetnost in inovativnost. Te so potrebne in uporabne na nadaljnji poklicni poti. V sklopu novega programa znanj in spretnosti za Evropo se pregleduje evropski okvir ključnih kompetenc, da bi se tako lažje lotili tega vprašanja.

Komisija je kot del programa znanj in spretnosti predlagala jamstvo za znanja in spretnosti, ki bi nizkokvalificiranim odraslim, vključno z nedavno prispelimi priseljenci, omogočilo, da izboljšajo osnovna znanja in spretnosti – bralno, matematično in digitalno pismenost – ter po možnosti vse ključne kompetence.
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1224&langId=en>

(I-VET) kot nadaljnega (C-VET) poklicnega izobraževanja in usposabljanja. Razvija se orodje EQAVET, tj. evropski referenčni okvir za zagotavljanje kakovosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja, ki bo omogočal boljšo podporo za kakovost učenja na delovnem mestu in nadaljnje PIU ter sledilo poklicnim rezultatom PIU.

Evropski referenčni okvir za zagotavljanje kakovosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja (EQAVET) je mreža za evropsko sodelovanje pri razvoju zagotavljanja kakovosti v PIU z uporabo evropskega referenčnega okvira.
www.eqavet.eu

spretnosti, od poklicnih centrov do spletnih tečajev, dela, prostovoljstva in drugih življenjskih izkušenj. Za čim boljši izkoristek teh priložnosti morajo biti vzpostavljene ustrezne razmere: znanje in spretnosti, ne glede na to, kako so pridobljeni, je treba oceniti, potrditi in upoštevati pri pridobivanju kvalifikacij. Z izvajanjem priporočila o potrjevanju neformalnega in priložnostnega učenja ter pregledom evropskega ogrodja kvalifikacij bosta storitev Europass in evropski sistem kreditnih točk v poklicnem izobraževanju in usposabljanju (ECVET) podpirala odprte in prožne učne poti.

V evropskem ogrodju kvalifikacij je opredeljenih osem stopenj učnih izidov, kar omogoča boljšo primerjavo in razumevanje kvalifikacij med različnimi državami in sektorji

Namen razvoja portala Europass, ki poteka v okviru programa znanj in spretnosti, je vključiti vse spletne storitve, ki se ukvarjajo z znanji in spretnostmi ter kvalifikacijami.

ECVET je evropski sistem kreditnih točk v PIU, ki podpira prožne učne poti.

www.ecvet-secretariat.eu

Priporočilo o potrjevanju neformalnega in priložnostnega učenja poziva k nacionalnim postopkom, ki posameznikom omogočajo, da zaprosijo za potrditev znanj in spretnosti, ki so jih pridobili izven formalnega izobraževanja.

3

Izboljšanje dostopa do PIU ter kvalifikacij za vse s pomočjo prožnejših in bolj odprtih sistemov, zlasti z zagotavljanjem učinkovitih in celovitih storitev usmerjanja ter potrjevanjem neformalnega in priložnostnega učenja

Ljudje imajo danes na voljo številne možnosti za razvoj svojih znanj in

5

Uvajanje sistematičnih pristopov k začetnemu usposabljanju in stalnemu strokovnemu izpopolnjevanju učiteljev, vodij usposabljanja in mentorjev v PIU tako v šolskem kot delovnem okolju ter zagotavljanje priložnosti za takšno izpopolnjevanje

Kakovost učiteljev, vodij usposabljanja in mentorjev ključno vpliva na to, v kolikšni meri in kako dobro se znanja in spretnosti razvijajo v okviru izobraževanja in usposabljanja. Dobro poučevanje je bistveni element v kombinaciji, ki vodi do dobrih rezultatov. Učitelji so lahko tudi pomemben navdih in vodilo za učence ter spodbujajo njihova prizadevanja za pridobitev višjih stopenj kvalifikacij ali razširitev področja kompetenc.

Izmenjava dobrih praks in vzajemno učenje sta učinkovita pristopa, ki sta državam članicam v pomoč pri dvigovanju kakovosti učiteljev in vodij usposabljanja v PIU, s posebnim poudarkom na izboljšanju programov učenja na delovnem mestu in vajeništva.

SPREMLJANJE NAPREDKA

Napredovanje na poti do petih srednjeročnih ciljev bosta pomagala spremljati Evropski center za razvoj poklicnega usposabljanja (Cedefop), ki analizira razvoj poklicnega izobraževanja in usposabljanja na evropski in nacionalnih ravneh, ter Evropska fundacija za usposabljanje (ETF), ki podpira razvoj človeškega kapitala v državah v tranziciji.

Več informacij

Poklicno izobraževanje in usposabljanje (Evropska komisija):
http://ec.europa.eu/education/policy/vocational-policy/index_sl.htm

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1146&langId=en>
 Evropski center za razvoj poklicnega usposabljanja:

<http://www.cedefop.europa.eu/>

Evropska fundacija za usposabljanje:

<http://www.etf.europa.eu/web.nsf/pages/home>

Urad za publikacije

ISBN: 978-92-79-59448-9
doi:10.2767/271508

Fotografija: © Belgaimage

Za uporabo ali reprodukcijo fotografij, za katere Evropske unije nima avtorskih pravic, je treba za dovoljenje zaprositi neposredno imetnika ali imetnike avtorskih pravic.

© Evropska unija, 2016

Reprodukcija je dovoljena z navedbo vira.

Printed in Belgium

TISKANO NA PAPIRJU, BELJENEM BREZ ELEMENTARNEGA KLORA (ECF)